

Inbreng consultatie wetsvoorstel **Transparantie maatschappelijke organisaties**

Internetconsultatie Ministerie Justitie en Veiligheid

L.S.,

Mijn motivatie om te reageren op het wetsvoorstel is mijn rol als adviseur in fondsenwerving en strategie van een aantal goede doelenorganisaties op het gebied van wetenschappelijk onderzoek, zorg en welzijn en maatschappelijk doelen. Het betreft zowel grote gevestigde, landelijk werkende als kleine lokale organisaties. Daardoor heb ik goed inzicht in het belang van particuliere donaties voor het functioneren van veel maatschappelijke organisaties in Nederland.

Ik begrijp dat het wetsvoorstel ten doel heeft om ongewenste beïnvloeding vanuit het buitenland tegen te gaan, met name de financiering van moskeeën door niet of weinig democratische regimes uit het Midden-Oosten. Het is de vraag of dit wetsvoorstel dat doel dient en of de negatieve bij-effecten niet veel groter zijn, zelfs als het doel zou worden gediend.

De meeste donateurs vinden het niet prettig als hun donatie openbaar wordt gemaakt. De redenen daarvoor zijn vooral **veiligheid en privacy**. Veiligheid: mijn burens, vrienden maar vooral ook criminelen hoeven niet te weten dat ik over vermogen beschik (veel grotere donaties komen van alleenstaande ouderen). Privacy: als de hele wereld weet dat ik grote donaties doe word ik doodgegooid met verzoeken.

Het effect zou kunnen zijn dat maatschappelijke organisaties substantieel minder inkomsten krijgen; in de branche gaan schatting rond van 10-20%, dat betekent dat gedeelde inkomsten kunnen oplopen tot ruim € 1 miljard. De getroffen instellingen (cultuur, welzijn, wetenschappelijk onderzoek etc) zullen vaker bij het kabinet aankloppen om subsidie. Die druk zal niet altijd zijn te weerstaan, dus het kabinet doet er goed aan wanneer dit wetsvoorstel doorgaat een paar honderd miljoen euro **budgettaire ruimte** te maken voor extra subsidies.

Het voorstel doet mij ook denken aan de eerste reactie enige decennia geleden oprellende supporters in de voetbalstadions. Die reactie was om de wedstrijden te verbieden. Daarmee werd de gehele groep supporters gestraft voor het gedrag van een kleine groep belhamels. Al snel zijn er gelukkig betere maatregelen bedacht, waardoor iedereen weer op een plezierige manier de wedstrijden kan bijwonen. Het onderhavige wetsvoorstel scheert op dezelfde manier alle donateurs van alle maatschappelijke organisaties over één kam en laat hen bloeden voor het ongewenste gedrag van een klein aantal buitenlandse partijen. Daarmee is het een **disproportionele** maatregel.

Voor de maatschappelijke organisaties betekent dit wetsvoorstel een verdere groei van de **administratieve lastendruk**. Het Adviescollege Toetsing Regeldruk heeft daarom geadviseerd het wetsvoorstel niet in te dienen.

De organisaties die het kabinet met name wil monitoren kunnen de maatregel waarschijnlijk gemakkelijk **ontduiken** door gebruikt te maken van tussenpersonen, stromannen en andere omwegen zoals contante financiering. Of door gewoon niet te publiceren en als het erop aan komt de boete te betalen.

Dit zouden allen reeds argumenten zijn om het wetsvoorstel niet in te dienen. Maar de belangrijkste reden is dat uit een ander beleidsstuk, van het Ministerie van Sociale Zaken, blijkt dat het kabinet zelf aarzelt over hoe om te gaan met deze problematiek. De Minister heeft dit zelf verwoordt in een Kamerdebat op 14 februari 2019. De aarzeling om bepaalde landen op deze financiering aan te spreken betreft de gevolgen voor de handelsrelaties en onduidelijkheid over welke landen het dan betreft.

Als het kabinet zelf al niet weet hoe mee moet worden omgegaan, waarom zet het dan de belangen van een sector op het spel die volgens het tweejaarlijks onderzoek Geven in Nederland 1% van ons bruto nationaal product vertegenwoordigt?

Tenslotte zijn er mijns inziens simpele alternatieven om hetzelfde doel te bereiken, maar zonder de bijkomende schade:

1. Inlichtenwerk: een klein team kan in kaart brengen welke organisaties het vermoedelijk betreft. Dit is al eens gebeurt volgens onderzoek van de media NRC en Nieuwsuur.
2. Anoniem meldpunt instellen: er zijn genoeg mensen die willen klikken, omdat ze de buitenlandse financiering zelf ook ongewenst vinden.
3. Gebruik maken van de wet melding ongebruikelijke transacties door banken en financiële tussenpersonen.

Dank voor de mogelijkheid op het wetsvoorstel te reageren.

Met vriendelijke groet
Marc Wortmann